

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain valintaperusteita ja valintamenettelyä koskevia säännöksiä. Muutosesityksen tarkoituksena on saattaa liian erilliseksi muodostunut rintamaveteraanien kuntoutusjärjestelmä nykyistä selvemmin osaksi terveydenhuollon yleisiä kuntoutusjärjestelmiä. Tämä mahdollistaisi nykyistä paremmin erillisen määrärahan nojalla järjestettävän kuntoutuksen kohdentamisen sitä eniten tarvitseville henkilöille osana heidän terveydenhuoltoaan samoin kuin tarpeellisten jatkotoimenpiteiden järjestämisen.

Valintaperusteet ehdotetaan täsmennettäväksi laissa. Valintamenettelyä koskevia säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi niin, että terveyslautakunnan päätösvalta voitaisiin siirtää terveyskeskuksen viranhaltijalle. Samalla ehdotetaan muutettavaksi kuntoutuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamista koskevia säännöksiä niin, että kunnille voidaan suorittaa korvaus ennakkona.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykyinen tilanne

Vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneita rintamaveteraaneja on noin 320 000. Heidän keski-ikänsä ylittää tällä hetkellä 70 vuotta. Rintamaveteraaneista on sodissa vammautuneita tai sairastuneita sotainvalideja noin 44 000. Sotainvalidien kuntoutus järjestetään sotilasvammalain (404/48) nojalla.

Terveydenhuolto vastaa maassamme lääkinnällisen kuntoutuksen järjestämisestä. Terveydenhuollon keskeisiä lääkinnällistä kuntoutusta koskevia säännöksiä sisältyy muun muassa kansanterveyslakiin (66/72) ja lakiin kunnallisista yleissairaaloista (561/65). Kuntien velvollisuutena on huolehtia kuntoutuksen järjestä-

misestä. Lääkinnällinen kuntoutus järjestetään lääkinnällisin perustein ja yksilöllisen kuntoutussuunnitelman mukaisesti osana henkilön kokonaishoitoa. Keskussairaalat huolehtivat oman piirinsä kuntoutuksen ohjaamisesta ja valvonnasta.

Rintamaveteraanit ovat muiden kuntalaisten tavoin oikeutettuja terveydenhuollon lainsäädännön nojalla järjestettäviin kuntoutuspalveluihin. Rintamaveteraaneille järjestetään lisäksi kuntoutusta erillislainsäädännön nojalla. Rintamaveteraaneja on kuntoutettu valtion varoin vuodesta 1977 lukien. Rintamaveteraanien kuntoutus perustui aluksi tulo- ja menoarviossa olevaan erilliseen määrärahaan, vuodesta 1983 lukien lakiin rintamaveteraanien kuntoutuksesta (60/83). Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettu laki on toissijainen.

Rintamaveteraanien kuntoutukseen rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain nojalla on valtion vuoden 1988 tulo- ja menoarviossa varattu 100 miljoonaa markkaa. Tällä määrärahalla arvioidaan kuntoutettavan runsaat 15 000 henkilöä kahden ja kolmen viikon laitosjaksoissa ja vajaat 4 000 henkilöä avokuntoutuksessa. Veteraanien kuntoutukseen tulo- ja menoarviossa varatut määrärahat ovat vuosittain huomattavasti nousseet sinä aikana, jona erillisjärjestelmä on ollut voimassa. Vuonna 1977 toimintaan oli varattu 5 miljoonaa markkaa.

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 2 §:n mukaan kuntoutuksen tarkoituksena on rintamaveteraanin työ- tai toimintakyvyn edistäminen ja säilyttäminen. Rintamaveteraanien määrällistä kuntoutuksen tarvetta on vaikea arvioida. Hakijoiden määrä suhteessa kuntoutukseen valittujen määrään on ollut tehtyjen selvitysten mukaan noin kolminkertainen. Kun rintamaveteraanien keski-ikä on noin 70 vuotta, voidaan olettaa, että lähes kaikilla tähän ikäryhmään kuuluvilla henkilöillä on jonkinasteista kuntoutustarvetta.

Veteraanikuntoutuksen edellytyksenä on, että henkilöllä on rintamasotilas- tai rintamapalvelustunnus. Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun asetuksen (1115/85) mukaan tulee veteraaneja kuntoutukseen valittaessa ottaa huomioon kuntoutuksen tarve ja kiireellisyys, kuntoutusta antavan laitoksen toiminnan laatu ja muut olosuhteet sekä se, että yleisen lääketieteellisen kokemuksen perusteella on mahdollista saavuttaa riittävä hoitotulos.

Kuntoutus annetaan erikseen hyväksytyssä sairaanhoito- tai muussa tutkimus- ja hoitolaitoksessa. Laitoksen hyväksyy lääninhallitus.

Rintamaveteraanit hyväksyy kuntoutukseen kunnan terveyslautakunta. Valinta tapahtuu kerran vuodessa järjestetyn hakemusmenettelyn pohjalta. Kuntoutukseen hyväksytyä koskevat asiakirjat toimitetaan laitokseen, joka kutsuu veteraanin kuntoutukseen. Tapaturmavirasto jakaa veteraanien määriä koskevat kiintiöt kuntiin ja kuntoutuslaitoksiin vuosittain, kun valtion tulo- ja menoarvion määräraha on vahvistettu. Laitoshoidon osalta korvaukset laitokselle suorittaa tapaturmavirasto, avokuntoutuksen osalta kunnan terveyslautakunta. Pääosa kuntoutuksesta annetaan laitoksissa kahden tai enintään kolmen viikon jaksoina.

Jatkotoimenpiteitä tai seurantaa ei veteraanikuntoutuksena ole järjestetty. Kuntoutuslai-

toksissa mahdollisesti suunniteltu jatkohoito voidaan toteuttaa terveyskeskuksessa tai sairausvakuutuskorvauksen avulla. Käytännössä jatkotoimenpiteiden suorittaminen on jäänyt vähäiseksi.

1.2. Muutoksen syyt

Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain nojalla järjestettävä kuntoutus on käytännössä muodostunut liian erilliseksi järjestelmäksi, jolla on hyvin vähän yhteyksiä yleisten järjestelmien nojalla tapahtuvaan kuntoutukseen. Rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettu laki on toissijainen, toisin sanoen rintamaveteraanilla on mahdollisuus saada veteraanikuntoutusta vain, jollei hänellä ole oikeutta saada kuntoutusta muun lain nojalla. Toissijaisuus koskee myös yleisten järjestelmien nojalla järjestettyä kuntoutusta. Toissijaisuus edellyttää, että veteraanien osalta ensin selvitetäisiin, onko olemassa mahdollisuutta yleisten järjestelmien mukaiseen kuntoutukseen. Ellei näin olisi, veteraani ohjattaisiin tämän jälkeen veteraanikuntoutukseen. Käytännössä näin ei tapahdu.

Valtaosa kunnista järjestää veteraanikuntoutukseen haun keskitetysti kerran vuodessa, vaikka voimassa olevat säännökset ja ohjeet eivät sitä edellytä. Käytännössä valintaperusteet ovat jääneet epäyhtenäisiksi ja epämääräisiksi. Tämän johdosta veteraanien joukosta eivät aina pääse kuntoutukseen juuri ne, joilla lääketieteellisesti katsoen olisi suurin kuntoutuksen tarve. Kuntoutustarpeen puutteellinen arviointi vaikeuttaa myös laitostai avomuotoisen kuntoutuksen tarpeen määrittelyä sekä sopivan pituisen kuntoutusjakson harkintaa. Kerran vuodessa tapahtuva kuntoutukseen valinta jo sinänsä vaikeuttaa yksilökohtaisen tarpeen huomioon ottamista. Erillinen veteraanikuntoutusjärjestelmä ei ole tukenut eikä käytännössä sisältänyt jatkotoimenpiteiden suunnittelua ja suorittamista. Yksittäiseksi jäävän kuntoutusjakson vaikutukset ovat kuitenkin lyhytaikaisia. Avokuntoutus on jäänyt suhteellisen kehittymättömäksi.

Päätöksen kuntoutukseen valittavista tekee rintamaveteraanin asuinkunnan terveyslautakunta sille tehtyjen esitysten perusteella. Kun kuntoutukseen valinnan pääasiallisena perusteena tulisi olla lääketieteellinen tarve, ei lautakunnan asiantuntemusta välttämättä tarvita.

Käytännössä ei kaikissa terveyslautakunnissa suoriteta lainkaan harkintaa, vaan kuntoutuksen hyväksytään veteraanit sen perusteella, koska hakemukset on jätetty. Kun todellisen kuntoutustarpeen arviointi on jäänyt puutteelliseksi, on se vaikuttanut heikentävästi myös kuntoutuksen suunnitelmallisuuteen ja tuloksellisuuteen.

1.3. Ehdotetut muutokset

Kun rintamaveteraanien kuntoutuksesta yksilön saama hyöty jää tällä hetkellä varsin lyhytaikaiseksi ja kuntoutuksen valinta on osittain sattumanvaraista, tulisi rintamaveteraanien kuntoutusjärjestelmää kehittää niin, että kuntoutus liittyisi nykyistä paremmin terveydenhuollon kuntoutusjärjestelmään. Veteraanikuntoutuksen varattua määrärahaa tulisi voida käyttää rintamaveteraanien kuntoutuksen toteuttamiseen yleisten järjestelmien ohella ja lisäksi. Valintaperusteet tarkemmin määrittelemällä olisi mahdollista kohdentaa kuntoutustoimenpiteet kuntoutusta eniten tarvitseviin henkilöihin. Valintamenettelyä kehittämällä voitaisiin kuntoutukseen valinta tehdä yksilöllisin perustein ja suunnitella se osana veteraanien terveydenhuoltoa. Tällöin olisi mahdollista ottaa huomioon myös tarpeelliset jatkotoimenpiteet.

Rintamaveteraanikuntoutuksen toissijaisuutta suhteessa yleisiin järjestelmiin on vaikea käytännössä toteuttaa eikä se tältä osin ole tarpeellinen. Tämän johdosta ehdotetaan, että toissijaisuudesta suhteessa yleisten järjestelmien eli kansanterveyslain (66/72), kunnallisista yleissairaaloista annetun lain (561/65), kansaneläkelain (347/56) ja sairausvakuutuslain (364/63) mukaiseen kuntoutukseen luovuttaisiin. Sotilasvammalain nojalla järjestetty kuntoutus on kuitenkin vakiintunutta ja sen jatkuvuus taattu. Tämän johdosta ehdotetaan, että rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain 1 §:n mukaan toissijaisuus säilytettäisiin suhteessa sotilasvammalain mukaiseen kuntoutukseen. Lisäksi ehdotetaan toissijaisuus säilytettäväksi liikennevakuutuslain (279/59), maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) sekä tapaturmavakuutuslain (608/48) tai näitä vastaavan aikaisemman lain mukaisen vahingon tai ammattitaudin suhteen.

Linnoitusjoukoissa työvelvollisina vuosien 1939—1945 sotien aikana palvelleille henkilöil-

le voidaan lokakuun alusta lukien vuonna 1988 myöntää rintamatunnus. Tämän johdosta ehdotetaan, että myös rintamatunnuksen saaneet henkilöt voisivat päästä rintamaveteraanien kuntoutuksen piiriin.

Eräs kuntoutuksen keskeinen tavoite on ehkäistä laitoshuollon tarvetta. Laitoshuollon tarvetta ei riitä ehkäisemään ainutkertaiseksi jäävä kahden tai kolmen viikon kuntoutusjakso. Rintamaveteraaneista osalla on vamman tai sairauden johdosta suurempi kuntoutuksen tarve kuin toisilla. Nämä henkilöt tarvitsevat enemmän ja kiireellisempiä toimenpiteitä kuin toiset, jotta he selviytyisivät kotonaan mahdollisimman pitkään.

Valintaperusteiden tarkemmalla määrittelyllä voitaisiin yhdenmukaistaa valintaperusteet eri puolilla maata ja kohdentaa kuntoutus niille henkilöille, jotka kiireellisimmin ovat kuntoutuksen tarpeessa. Valintaperusteiden määrittely helpottaisi ja selkiinnyttäisi myös kuntoutuksen sisällön kehittämistä ja kuntoutettavan kannalta soveliaimman laitoksen ja kuntoutusjakson pituuden valintaa. Kiireellisyysjärjestyksen luominen on tarpeen, koska voimavarat eivät mahdollista kaikkien veteraanien kuntoutusta.

Kussakin kunnassa kuntoutukseen tulisi ensisijaisesti valita ne henkilöt, joille vamma tai sairaus aiheuttaa eniten toimintakyvyn häiriötä. Kun rintamaveteraanien ikääntyminen merkitsee suorituskyvyn heikkenemisen lisäksi sairastumisriskin lisääntymistä, voitaisiin kuntoutukseen valita myös rintamaveteraani, jolle kuntoutus on toimintakyvyn edistämisen ja säilyttämisen kannalta tarpeellista vaikka varsinnaista vammaa tai sairautta ei vielä ole todettavissa. Valintaperusteista ehdotetaan säädettäväksi lain 2 §:ssä.

Jotta kuntoutuksen tarve ja tarjonta olisi mahdollista saada nykyistä paremmin osumaan yhteen, tulisi kerran vuodessa tapahtuvasta kuntoutukseen hakemisesta luopua ja tehdä veteraanikuntoutukseenhaku mahdolliseksi ympäri vuoden. Yksilöllisin, lääketieteellisin perustein tehtävien päätösten määrä on huomattava. Tämän johdosta ja kun terveyslautakunnan olisi käytännössä vaikeata tehdä päätöksiä tässä asiassa ympäri vuoden, ehdotetaan, että päätöksenteko olisi mahdollista siirtää terveyslautakunnalta terveyskeskuksen tehtäväksi (3 §). Rintamaveteraaneja kuntoutukseen valittaessa tulisi terveyskeskuksen kuntou-

tustyöryhmän asiantuntemusta käyttää hyväksi.

Ehdotuksen mukaan terveyslautakunta voisi määrätä alaisensa viranhaltijan päättämään kuntoutukseen hyväksymisestä tapaturmaviraston kunnalle osoittamien määrärahojen rajoissa. Terveyslautakunta vahvistaisi perusteet ja ohjeet, joiden puitteissa päätöksenteko tapahtuisi. Ohjeiden tulisi perustua lakiehdotuksen 2 §:ssä tarkoitettujen perusteiden lisäksi niihin ohjeisiin, joita lääkintöhallitus veteraanikuntoutuksen sisällöstä tulisi antamaan. Valintaperusteiden täsmentäminen ja valintamenettelyn muuttaminen antaisi nykyistä paremmat mahdollisuudet ottaa huomioon kuntoutukseen hakevan henkilön terveydentila ja sen asettamat vaatimukset kokonaisuutena. Kuntoutukselle asetettavat yksilölliset tavoitteet, kuntoutuksen sisältöä koskevat ohjeet ja tarpeelliset jatkotoimenpiteet olisi mahdollista suunnitella samassa yhteydessä. Myös sopivan kuntoutuslaitoksen tai mahdollisesti avokuntoutuksen valinta tapahtuisi osana kokonaisuutta.

Yksityiset hoito- ja tutkimuslaitokset hyväksytään tällä hetkellä yksityisistä sairaanhoito- ja tutkimuslaitoksista annetun lain (426/64) nojalla. Kun rintamaveteraanien kuntoutuksesta annettu laki ja sen nojalla annettu asetus edellyttävät, että lääninhallitus hyväksyy erikseen laitoksen antamaan rintamaveteraanien kuntoutusta, on hyväksymismenettely kaksinkertainen. Tarkoituksena on, että tapaturmavirasto edelleen keskitetysti neuvottelisi ja vahvistaisi laituskuntoutusta järjestäville yksityisille laitoksille maksettavien korvausten perusteet (7 §) ja toimittaisi terveyskeskusten tiedoksi neuvottelemansa hinnat. Tapaturmavirasto voisi vahvistaa korvausten perusteet myös avokuntoutusta järjestäville yksityisille toimintayksiköille. Tapaturmavirasto tarvitsee näin ollen tietoa näiden laitosten palveluista ja tasosta. Tämän johdosta ehdotetaan 4 §:ssä erillinen hyväksymismenettely säilytettäväksi.

Kunta voisi halutessaan järjestää kuntoutusta terveyskeskuksessa. Terveyskeskuksessa järjestettävästä veteraanikuntoutuksesta aiheutuvat kustannukset korvattaisiin valtion varoista keskimääräisten kustannusten mukaisina (7 §). Tällöin noudatettaisiin soveltuvin osin kansanterveyslain 25 §:ssä tarkoitettuja niin sanottujen vieraskuntalaisten korvausperusteita vastaavasti kuin sotilasvammalain 6 a §:ssä on tarkoitettu. Veteraanikuntoutus on 8 §:n mukaan rintamaveteraanille maksutonta. Tämä

otettaisiin huomioon keskimääräisiä kustannuksia arvioitaessa. Terveyskeskusten olisi mahdollista myös palkata lisähenkilökuntaa kuntoutusta järjestämään. Tämä on tarkoitus järjestää terveydenhuollon valtakunnallisten suunnitelmien kautta vastaavasti kuin sotainvalidien palvelujen järjestäminen on toteutettu.

Kuntien ei tarvisi hakea korvausta. Tapaturmavirasto ilmoittaisi kunnille veteraanien kuntoutukseen käytettävän määrärahan kuntakohtaisen enimmäismäärän (5 §). Määrärahan arviointi perustuisi kuten nykyisinkin kunnassa asuvien rintamaveteraanien määrän arviointiin. Kunnan käyttöön osoitetun määrärahan määrää tapaturmavirasto voisi tarvittaessa tarkistaa kesken vuotta.

Määräraha ehdotetaan jaettavaksi kuntien käyttöön neljännesvuosittain ennakkona lukuunottamatta matkakustannusten korvauksia, jotka edelleen korvattaisiin kansaneläkelaitokselle. Korvausten maksamiseen kunnille sovellettaisiin soveltuvin osin kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetun lain (35/73) säännöksiä kuitenkin niin, että ennakot suoritettaisiin neljännesvuosittain alkaen helmikuusta (6 §). Terveyskeskukset voisivat käyttää määrärahan veteraanien kuntoutukseen muiden järjestelmien ohella ja lisäksi tarkoituksenmukaisimmalla ja tarvetta vastaavalla tavalla joko avo- tai laitoshoidossa terveyskeskuksissa tai yksityisissä laitoksissa.

Koska rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain lähes kaikkia pykälä ja niiden järjestystä olisi tarpeen muuttaa, ehdotetaan voimassa oleva laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta kumottavaksi ja annettavaksi uusi saman niminen laki. Kuntoutuksesta aiheutuvat matkakustannukset ehdotetaan korvattaviksi kansaneläkelaitoksen kautta vastaavasti kuin voimassa olevassa laissa on säädetty (9 ja 10 §). Lisäksi ehdotetaan, että harhaanjohtavien tai virheellisten tietojen antaminen aiheuttaisi matkakustannusten korvauksen takaisin perimisen. Vastaavasti ehdotetaan, että osa määrärahasta voitaisiin vastaisuudessaakin käyttää kuntoutuksen tutkimus- ja seuranta-työhön (12 §). Mahdollisen ansionmenetyksen korvaamisesta kuntoutuksen ajalta ei edelleenkään säädettäisi tässä laissa. Valtaosa rintamaveteraaneista on eläkeikäisiä (11 §). Tämän lain nojalla annettuihin päätöksiin ei 13 §:n nojalla saisi hakea muutosta valittamalla lukuunottamatta matkakustannusten mahdolli-

seen takaisinperimiseen liittyviä asioita. Tarkempia säännöksiä ja määräyksiä tultaisiin antamaan asetuksella ja tarvittaessa tapaturmaviraston päätöksellä (14 §).

3. Asian valmistelu

Rintamaveteraanien kuntoutuksen kehittämistä on selvitetty sosiaali- ja terveysministeriön asettamassa veteraanien kuntoutustyöryhmässä (1987:23). Hallituksen esitys laiksi rintamaveteraanien kuntoutuksesta perustuu pääosin työryhmän ehdotuksiin. Työryhmän ehdotuksista on saatu lausunnot veteraanijärjestöiltä, rintamaveteraaniain neuvottelukunnalta, tapaturmavirastolta, lääkintöhallitukselta, Kansaneläkelaitokselta sekä kuntien keskusjärjestöiltä. Lausunnot on esityksessä otettu pääosin huomioon.

4. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Ehdotukset veteraanikuntoutuksen kehittämistä keskittyvät järjestelmän ja sitä kautta kuntoutuksen sisällön kehittämiseen eivätkä aiheuta suoranaisia taloudellisia vaikutuksia. Esityksen tarkoituksena ei ole puuttua veteraanikuntoutukseen ohjattujen voimavarojen määrään.

Laitoskuntoutusten maksatusten siirtäminen pois tapaturmavirastosta vähentäisi jonkun verran tapaturmaviraston työmäärää.

5. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1989.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki rintamaveteraanien kuntoutuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Rintamaveteraani voi saada kuntoutusta siten kuin tässä laissa säädetään. Kuntoutusta ei kuitenkaan anneta, jos rintamaveteraanilla on oikeus saada vahingon tai ammattitaudin perusteella kuntoutusta sotilasvammalain (404/48), liikennevakuutuslain (279/59), tapaturmavakuutuslain (608/48) tai maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/81) taikka näitä vastaavan aikaisemman lain nojalla.

Rintamaveteraanilla tarkoitetaan henkilöä, jolle on annettu rintamasotilas-, rintamapalvelus- tai rintamatunnus.

2 §

Kuntoutus

Kuntoutuksen tarkoituksena on rintamaveteraanin toimintakyvyn edistäminen ja säilyttäminen niin, että hän mahdollisimman pitkään selviytyy itsenäisesti jokapäiväisistä toiminnoistaan. Kuntoutus voidaan järjestää avo- tai laitokuntoutuksena ja siihen kuuluu tarpeellinen tutkimus ja hoito.

Rintamaveteraaneja kuntoutukseen valittaessa tulee ottaa huomioon kuntoutuksen tarve ja kiireellisyys. Erityistä huomiota on kiinnitettävä siihen, että veteraanilla, jonka vamma tai sairaus aiheuttaa toimintakyvyn häiriötä, on mahdollisuus päästä kuntoutukseen.

Kuntoutukseen voidaan valita myös rintamaveteraani, jolle kuntoutuksen antaminen toimintakyvyn edistämiseksi tai säilyttämiseksi tai muusta syystä on tarpeellista.

3 §

Kuntoutukseen hyväksyminen

Kuntoutukseen otettavat hyväksyy rintamaveteraanin asuinkunnan terveyslautakunta. Terveyslautakunta voi määrätä alaisensa viranhaltijan päättämään kuntoutukseen hyväksymisestä vahvistamiensa perusteiden ja ohjeiden mukaisesti.

Perusteiden ja ohjeiden tulee perustua 2 §:ssä tarkoitettuihin valintaperusteisiin sekä ohjeisiin, jotka lääkintöhallitus kuntoutukseen kuuluvasta tutkimuksesta ja hoidosta antaa.

Rintamaveteraanin, jolla ei ole pysyvää asuinpaikkaa Suomessa, hyväksyy kuntoutukseen tapaturmavirasto.

4 §

Palvelujen tuottajat

Kuntoutus annetaan terveyskeskuksessa tai lääninhallituksen erikseen hyväksymässä sairaanhoito- tai muussa tutkimus- ja hoitolaitoksessa.

5 §

Määräraha

Kuntoutukselta sekä siihen liittyneestä ylläpidosta aiheutuneet tarpeelliset kustannukset korvataan valtion vuotuisen tulo- ja menoarvioon tarkoitusta varten varatun määrärahan rajoissa.

Tapaturmavirasto jakaa 1 momentissa tarkoitetun määrärahan kunnille niiden terveyslautakuntien käyttöön 9 §:ssä tarkoitettuja matkakustannuksia lukuun ottamatta. Määrärahan myöntäminen perustuu tapaturmaviraston arvioon kunnassa asuvien rintamaveteraanien määrästä.

Kunnan terveyslautakunta voi järjestää kuntoutuksen itse tai hankkia kuntoutuspalvelut 4 §:ssä tarkoitettulta sairaanhoito- tai muulta tutkimus- ja hoitolaitokselta.

6 §

Valtion korvauksen maksaminen

Jollei tästä laista muuta johdu, noudatetaan kunnille suoritettavaan korvaukseen soveltuvin osin, mitä kuntien ja kuntainliittojen valtionosuuksista ja -avustuksista annetussa laissa (35/73) on valtiosuuden suorittamisesta käyttö-kustannuksiin säädetty. Valtion asian-

omaisena viranomaisena toimii tapaturmavirasto.

Määräraha suoritetaan kuntien terveyslautakunnille ennakkona. Ennakko maksetaan siitä poiketen, mitä 1 momentissa tarkoitettussa laissa on säädetty, neljännesvuosittain yhtä suurina erinä helmi-, touko-, elo- ja marraskuussa tapaturmaviraston arvioon perustuvan kunta-kohtaisen kiintiön mukaisena.

Tapaturmavirasto vahvistaa kunnittain korvauksen lopullisen määrän. Korvausten kokonaismäärä ei saa ylittää ennakkona maksettujen korvausten määrää.

7 §

Korvausten perusteet

Kunnalle korvataan terveyskeskuksessa järjestetystä kuntoutuksesta aiheutuvat kustannukset keskimääräisten kustannusten mukaisesti noudattaen soveltuvin osin, mitä kansanterveyslain 25 §:ssä on säädetty. Kunnan terveyskeskukselle suoritettavaa korvausta laskettaessa ei kuntoutuksesta vähennetä palvelujen käyttäjiltä perittäviä yleisiä maksuja eikä korvauksia.

Tapaturmavirasto vahvistaa, ottaen huomioon toiminnasta aiheutuvat kohtuulliset kustannukset, yksityisille laituskuntoutusta antaville toimintayksiköille valtion varoista kunnan suoritettavien korvausten määrät ja perusteet. Tapaturmavirasto voi vahvistaa korvausten perusteet myös avokuntoutusta järjestäville yksityisille toimintayksiköille.

8 §

Asiakasmaksut

Tämän lain nojalla järjestettävästä kuntoutuksesta ei rintamaveteraanilta peritä maksua tai korvausta.

9 §

Matkakustannukset

Kuntoutusmäärärahasta korvataan rintamaveteraanille kuntoutuksesta aiheutuneet matkakustannukset siltä osin kuin niitä ei korvata muun lain perusteella.

Matkakustannuksista korvataan tämän lain nojalla se määrä, jonka matka olisi tullut maksamaan halvinta matkustustapaa käytettäessä. Jollei veteraani ole käyttänyt halvinta matkustustapaa, todelliset matkakustannukset

voidaan erityisistä syistä korvata kokonaan tai osittain.

10 §

Matkakustannusten korvaaminen

Korvauksen tämän lain nojalla korvattavista matkakustannuksista myöntää ja maksaa kansaneläkelaitos valtion varoista noudattaen soveltuvin osin, mitä sairausvakuutuslaissa (364/63) on säädetty matkakustannusten korvauksen suorittamisesta.

Tapaturmavirasto suorittaa kansaneläkelaitokselle ennakkoa matkakustannusten suorittamiseksi siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään. Valtion korvauksen lopullinen määrä ei saa ylittää ennakkona maksettujen korvausten määrää.

Jos korvauksen saamiseksi matkakustannuksiin on annettu virheellisiä tai harhaanjohtavia tietoja tai salattu tietoja ja tämä on vaikuttanut korvauksen myöntämiseen, korvaus on palautettava kokonaan tai asianomaiselta osalta välittömästi valtiolle 16 prosentin vuotuisine korkoineen korvauksen nostopäivästä lukien.

11 §

Ansionmenetyksen korvaaminen

Kuntoutettavan ansionmenetyksen korvaamisesta ja muusta toimeentuloturvasta kuntoutuksen aikana on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

12 §

Tutkimus ja seuranta

Osa rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan varatusta määrärahadista voidaan käyttää kuntoutuksen tutkimus- ja seurantatyöhön. Määrärahan osasta ja sen käytöstä päättää sosiaali- ja terveysministeriö lääkintöhallituksen tehtyä asiasta esityksen.

13 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettuihin tapaturmaviraston, terveyslautakunnan ja kansaneläkelaitoksen päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla muussa kuin 10 §:n 3 momentin tarkoittamassa tapauksessa.

14 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset korvauksen suorittamisesta ja tämän lain muusta täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Tapaturmavirasto voi antaa määräyksiä korvausten suorittamisesta ja kuntoutuksen järjestämistä koskevasta menettelystä.

15 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 198 . Lailla kumotaan rintamaveteraanien kuntoutuksesta 14 päivänä tammikuuta 1983 annettu laki (60/83) siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen.

Helsingissä 29 päivänä heinäkuuta 1988

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Tarja Halonen*